

WMO: Aşırı sıcaklar tarım-gıda sistemlerini eşiğe getirdi

Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), “Aşırı sıcaklar tarım-gıda sistemlerini eşiğe getirdi” başlıklı bir basın açıklaması yayınladı.

Basın açıklamasında özetle şu konulara değinilmektedir:

- Aşırı sıcak hava olaylarının sıklığı, şiddeti ve süresinin son yarım yüzyılda önemli ölçüde arttığı ve tarım-gıda sistemleri ile ekosistemler üzerindeki risklerin gelecekte daha da artmasının beklendiği,
- Aşırı sıcakların mahsuller, hayvancılık, balıkçılık ve ormanlar üzerinde baskı oluşturarak gıda güvenliği, ekonomik faaliyetler ve toplum sağlığı açısından ciddi tehditler meydana getirdiği,
- Aşırı sıcakların yalnızca doğrudan etkilerinin değil; su stresi, ani kuraklıklar, orman yangınları ile zararlı ve hastalıkların yayılımı gibi etkileri artıran bir “risk çarpanı” niteliği taşıdığı,
- Tarımsal üretimde verim kayıplarının belirli sıcaklık eşiklerinin üzerinde hızla arttığı ve aşırı sıcakların tarım iş gücü üzerinde de olumsuz etkiler yarattığı,
- İklim hizmetleri, mevsimsel tahminler ve erken uyarı sistemlerinin aşırı sıcaklara uyum sağlanmasında kritik öneme sahip olduğu,
- Seçici ıslah, uygun ürün seçimi, ekim dönemlerinin ayarlanması ve tarımsal yönetim uygulamalarının geliştirilmesi gibi uyum önlemlerinin önem kazandığı,
- Finansal destek mekanizmaları (nakit transferleri, sigorta, sosyal koruma programları vb.) ile uluslararası iş birliği ve dayanışmanın, tarımın geleceğinin korunması ve küresel gıda güvenliğinin sağlanması açısından belirleyici olduğu,

Roma/Cenevre (FAO/WMO) 22 Nisan 2026 – Aşırı sıcak hava olayları, bir milyardan fazla insanın geçim kaynağını, sağlığını ve iş gücü verimliliğini tehdit etmektedir. Tarım işçileri ve tarım-gıda sistemleri bu durumun en ön safında yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) tarafından yayımlanan “Aşırı sıcaklar ve tarım” başlıklı yeni rapora göre; aşırı sıcak olaylarının sıklığı, şiddeti ve süresi son yarım yüzyılda keskin bir artış göstermiş olup tarım-gıda sistemleri ile ekosistemlere yönelik risklerin gelecekte hızla yükselmesi beklenmektedir.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

FAO Genel Direktörü QU Dongyu, “Bu çalışma, aşırı sıcakların nasıl önemli bir risk çarpanı olduğunu ve mahsuller, hayvancılık, balıkçılık ve ormanlar ile bunlara bağlı topluluklar ve ekonomiler üzerinde giderek artan baskı oluşturduğunu ortaya koymaktadır” dedi.

WMO Genel Sekreteri Celeste Saulo ise, “Aşırı sıcaklar, tarım-gıda sistemlerinin işleyiş koşullarını giderek daha da fazla belirlemektedir. Bu durum, izole bir iklimsel tehlikeden öte, tarım sistemlerindeki mevcut zayıflıkları büyüten bileşik bir risk faktörü olarak hareket ediyor. Erken uyarı ve mevsimsel tahminler gibi iklim hizmetleri, bu yeni gerçekliğe uyum sağlamamıza yardımcı olmak için hayati öneme sahiptir” dedi.

FAO-WMO ortak raporu, aşırı sıcakların fiziksel bilimini, kırılabilirlikleri, tarım üzerindeki gözlemlenen ve öngörülen etkileri, uyum stratejilerini, vaka çalışmalarını ele almakta ve politika önerileri sunmaktadır.

Rapor, 22 Nisan’da kutlanan Dünya Günü kapsamında yayımlanmış olup, değişen iklimimiz, gıda güvenliği, tarım sistemleri ve ekosistem sağlığı arasındaki bağlantılara dikkat çekmektedir.

Bitkiler, hayvanlar, balıklar, ağaçlar ve insanlar

Aşırı sıcak olaylarının etkisi, gerçekleştiği zaman ve mekâna bağlı olarak değişmektedir.

En yaygın **çiftlik hayvanları** için stres genellikle 25°C’nin üzerinde başlamakta olup terleyerek serinleyemeyen tavuk ve domuzlar için bu eşik biraz daha düşüktür.

Balıklar, aşırı sıcakların çözülmüş oksijen seviyelerini düşürdüğü sularda artan solunum ihtiyacını karşılamaya çalışırken kalp yetmezliği yaşayabilmektedir. WMO’nun 2025 Küresel İklim Durumu raporuna göre, 2025 yılında küresel okyanusların %90’undan fazlası en az bir deniz sıcak hava dalgasına maruz kalmıştır.

Çoğu temel **tarım ürünü** için verim düşüşleri 30°C’nin üzerinde başlamaktadır; patates ve arpa gibi bazı ürünlerde bu eşik daha düşüktür. Bulgular, sıcak hava dalgaları ile orman yangınları arasında güçlü bir ilişki olduğunu, yangın sezonlarının daha uzun ve daha şiddetli hale geldiğini göstermektedir.

Aşırı sıcaklar **tarım işçileri** üzerinde de olumsuz etki yaratmaktadır. Rapora göre, Güney Asya’nın büyük bir kısmında, tropikal Sahra altı Afrika ve Orta ile Güney Amerika’nın bazı bölgelerinde, çalışmanın mümkün olmadığı kadar sıcak olan gün sayısı yılda 250 güne kadar çıkabilir.

Aşırı sıcakların asıl tehlikesi yalnızca doğrudan etkilerinden değil; aynı zamanda su stresi, ani kuraklıklar ve orman yangınları için bir risk çarpanı olma rolünde veya zararlıların ve hastalıkların yayılmasını teşvik etmesinde yatmaktadır. Rapor, özellikle sıcaklıkların hızlı

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

artışlarıyla tetiklenen ani kuraklık gibi daha az anlaşılan tehlikeler de dâhil olmak üzere bu tür bileşik etkileri kapsamlı bir bakış sunmaktadır.

Temel öneriler

Rapor, inovasyon ihtiyacına ve seçici ıslah ile yeni iklim gerçekliğine uyarlanmış ürün seçimleri, ekim dönemlerinin ayarlanması ve mahsuller ile tarımsal faaliyetleri aşırı sıcakların etkilerinden koruyabilecek yönetim uygulamalarının değiştirilmesi gibi uyum önlemlerinin uygulanmasına dikkat çekmektedir.

Erken uyarı sistemleri, çiftçilerin aşırı sıcaklara karşılık verme çabalarında özellikle önemli bir araçtır.

Nakit transferleri, sigorta ve ödeme mekanizmaları, şoka duyarlı sosyal koruma programları ve diğer finansal araçlar dâhil olmak üzere finansal hizmetlere erişim, tüm uyum seçeneklerinin temelini oluşturmaktadır.

Raporda, "Tarımın geleceğini korumak ve küresel gıda güvenliğini sağlamak, yalnızca çiftlik düzeyinde dayanıklılığın artırılmasını değil, aynı zamanda risk paylaşımı için uluslararası dayanışma ve kolektif siyasi irade sergilenmesini ve yüksek emisyonlu bir gelecekte kararlı bir şekilde uzaklaşılmasını gerektirecektir." denilmektedir.